

Види відомчого контролю в органах національної поліції України

Дмитрієва М.М., студентка 7 КМ 2-А курсу ННІ №4 НАВС.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри управління та роботи з персоналом Національної академії внутрішніх справ **Пелагеша О.Г.**

Органи Національної поліції України, є елементами механізму, спрямованого на забезпечення і захист прав і свобод людини і громадянина, інтересів суспільства й держави від протиправних посягань, охорону публічного порядку. Водночас, гарантування виконання покладених на органи Національної поліції України завдань можливе тільки за умови ефективного управління самою системою. Особливої уваги в такому управлінні заслуговує контроль, спрямований на забезпечення законності й дисципліни в діяльності об'єкта управління.

Відомчий контроль в органах Національної поліції як структурний елемент системи загальних внутрішніх функцій державного управління має певні різновиди, групування яких відбувається за певними критеріями. Так, залежно від кола контрольованих видів діяльності пропонується розрізняти контроль суцільний і вибірковий. Перший спрямований на дослідження усіх елементів об'єкта контролю, наявності чи відсутності котрих, а також певних їх ознак, впливає на результат (позитивний, негативний) їх оцінки, тобто, при суцільному контролі його об'єкт досліджується як певна цілісна система. При суцільному контролі здійснюється перевірка органів Національної поліції по всіх напрямках та сферах їх діяльності. Вибірковий контроль спрямований на дослідження лише окремих елементів об'єкта контролю для їх перевірки як відповідних чи не відповідних тим чи іншим оціночним критеріям контрольної діяльності, інакше кажучи при цьому контролі досліджуються тільки певні підсистеми об'єкта. Під час вибіркового контролю здійснюються перевірки, спрямовані на вивчення якогось конкретного питання або ділянки роботи. За стадією виконання об'єктом підконтрольного рішення можна виділити попередній, поточний і наступний відомчий контроль.

Попередній відомчий контроль проводиться до прийняття рішень за проблемою, з метою попередження їх необґрунтованості. Поточний контроль дає змогу отримувати відомості не лише про саму діяльність підконтрольного об'єкта або бездіяльність, а й її відповідність та наявний обсяг такої діяльності стосовно попередньо зазначених чи установлених завдань, оскільки має місце впродовж усього періоду виконання завдання чи діяльності контрольованого об'єкта, коли ще не досягнуті намічені результати. Наступний контроль, на відміну від попередніх видів, має на меті з'ясувати відповідність результату до започаткованого рішення. Основною метою такого контролю є оцінка досягнутого та розробка стратегії на майбутнє. Наступний контроль, або контроль за виконанням поставлених завдань, управлінських рішень чи доручень посадових осіб, має місце після закінчення діяльності, за її результатом і, на відміну від перших двох видів контролю, ні спрямовувати, ні змінювати чи втручатися у процес виконання управлінського рішення вже не може. За допомогою цього виду контролю перевіряється факт виконання, доцільність та законність дій у цілому. Проведення такого контролю може служити виробленню наступних рішень та проведенню управлінських дій.

За часом здійснення внутрівідомчий контроль може бути постійним та тимчасовим. Це пояснюється тим, що для одних суб'єктів контрольна діяльність є постійною, так як являється одним із функціональних обов'язків (наприклад, керівники зобов'язані здійснювати постійний контроль за поведінкою підлеглих. Тимчасовий здійснюється під час інспекторських перевірок.

Розрізняють інформаційний відомчий контроль, який базується на аналізі та зіставленні різних інформаційних даних, фактичний та документальний. Із зменшенням державного контролю, який проводиться шляхом документальних перевірок, зростає роль його здійснення шляхом аналізу інформаційних матеріалів, що обов'язково мають оприлюднюватися, про стан справ у відповідній сфері або у конкретних підприємств, організацій, установ. Немає сумніву, що такий контроль буде широко застосовуватись у майбутньому, оскільки, володіючи інформацією про стан справ у відповідній сфері, державні органи можуть здійснювати так званий «контроль за ситуацією». Тобто вони можуть впливати на перебіг подій та спрямовувати їх в необхідному напрямі за допомогою управлінського рішення, не проводячи при цьому таких контрольних дій, як ревізії та перевірки на місцях.

За предметом внутрівідомчий контроль може бути, за визначенням О.Л. Чернецького, зовнішнім та внутрішнім. Перший, за визначенням науковця, спрямовується на зовнішню адміністративну

діяльність де предметом контролю є виконання правоохоронних завдань. Цілком погоджуючись з необхідністю відокремлення описаного виду відомчого контролю, застосування термінів «внутрішній» і «зовнішній» відомчий контроль вважаємо не доцільним, адже відомчий контроль завжди внутрішній. А тому «внутрішній внутрішньовідомчий контроль» конструкція неприйнятна. Скористаємося пропозицією Л.М. Кирій, розрізняти відомчо-процесуальний (оскільки його предметом переважно є дотриманням процесуального законодавства і такий контроль «заснований на нормах кримінально-процесуального права») та організаційно-відомчий контроль в поліції. З яких другий спрямовується на внутрішньо-організаційну діяльність поліції і за предметом розділяється на фінансовий, підбору і розміщення кадрів, службової, трудової та інших видів дисципліни, професійної етики, господарський та інші.